

การพัฒนาแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน*

DEVELOPING A MODEL FOR PROMOTING INNOVATION NETWORKS FOR QUALITY EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE LAMPANG LAMPHUN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิไลวรรณ ยะสินธ์^{*}, ชูชีพ พุทประเสริฐ, ศิริมาศ โกศลย์พัฒน์, สายฝน แสนใจพรหม

Wilaiwan Yasin^{*}, Choochip Phutaprasert, Sirimat Kosanpipat, Saifon Saenjaiphrom

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai, Thailand

^{*}Corresponding author E-mail: wilaiwan.lpn@sueksa.go.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเครือข่าย 3) พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบพหุระยะ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 24 คน ผู้เชี่ยวชาญ 15 คน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 105 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่าย แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมเครือข่าย แบบตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ และแบบประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและค่าสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะผู้นำเครือข่าย 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 4) การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 5) การบริหารจัดการ 6) การวัดและประเมินผล และ 7) การสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ปัญหาอยู่ในระดับน้อย วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบและกลไก เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบพบว่า ทุกองค์ประกอบมีความถูกต้องและเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 และวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริม, เครือข่ายนวัตกรรม, คุณภาพสถานศึกษา

Abstract

This research titled “Developing a Model for Promoting Innovation Networks for Quality Educational Institutions under the Lampang–Lamphun Secondary Educational Service Area Office” aimed to: 1) Synthesize and verify the components and factors related to promoting innovation networks for quality educational institutions, 2) Study the current situation, problems, and development guidelines, 3) Develop and validate the model and its implementation manual, and 4) Evaluate the feasibility and usefulness of the developed model and manual. A multi-phase research design was employed, integrating both qualitative and quantitative methods. The participants included 24 scholars, 15 experts, and 105 school administrators, teachers, and school board members. Research instruments consisted of a checklist for confirming model components and factors, a questionnaire on current conditions and problems, a model and manual verification form, and an evaluation form. Data were analyzed through content analysis and basic statistics. The results revealed that: 1) The model comprised seven components a) leadership characteristics, b) Shared vision, c) Member participation, d) Member development, e) Management, f) Measurement and evaluation, and g) Continuity and sustainability supported by both internal and external factors; 2) The current situation was at a high level, while problems were at a low level; 3) The developed model and manual included principles, objectives, system and mechanism, and success conditions, with all components validated as 100% accurate and appropriate; and 4) The model and manual were rated at the highest level for feasibility and usefulness. These findings indicate that the developed model can serve as an effective and sustainable framework for promoting innovation networks that enhance educational quality.

Keywords: Promotion Model, Innovation Network, Educational Institution Quality

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 โดยมุ่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาแบบเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554)

อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้พัฒนาและส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้เกิดมาตรฐานการศึกษาที่เทียบเคียงได้ในระดับชาติและนานาชาติ

ความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการ “เรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปัน และช่วยเหลือกัน” ระหว่างสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และแนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายดังกล่าวช่วยสร้างความเข้มแข็งภายในสถานศึกษา ส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพ และสร้างระบบความร่วมมือที่ยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่นได้รับรางวัล IQA Award เป็นต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพให้กับสถานศึกษาอื่นต่อไป

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีสถานศึกษาหลายแห่งที่ยังมี ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศในปีการศึกษา 2565 สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการเรียนรู้ ปัญหาที่พบสามารถจำแนกได้เป็นหลายมิติ ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานระดับประเทศ 2) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ขาดระบบการบริหารแบบเครือข่ายที่มีโครงสร้างและกลไกชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาร่วมกันระหว่างโรงเรียนยังไม่ต่อเนื่อง 3) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ครูบางส่วนยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม อีกทั้งยังไม่มีระบบพี่เลี้ยงที่ชัดเจนในการพัฒนาอาชีพครู 4) ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า การดำเนินงานยังมุ่งเน้นด้านเอกสารมากกว่าการพัฒนาเชิงคุณภาพ และ 5) ด้านความร่วมมือของภาคีเครือข่าย พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานภายนอกยังมีข้อจำกัด ไม่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบได้อย่างเต็มศักยภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนา “รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา” เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเครือข่ายอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ช่วยให้สถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา สามารถยกระดับคุณภาพได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
3. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบและยืนยันปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา
(ต่อ)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพ สถานศึกษา	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ									รวม	ร้อยละ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9		
ปัจจัยภายนอก											
ปัจจัยที่ 1 ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100
ปัจจัยที่ 2 ด้านการเมืองการปกครอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100
ปัจจัยที่ 3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100
ปัจจัยที่ 4 ด้านทรัพยากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	100

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการการศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา จำนวน 2 คน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน จากเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ 3 เขต ได้แก่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จำนวน 12 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 15 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 3 คน ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 63 คน มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 21 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล (5 ข้อ) สภาพปัจจุบันและปัญหา (60 ข้อ มาตรฐาน 5 ระดับ) ข้อเสนอแนะแนวทาง (8 ข้อคำถามปลายเปิด) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ดำเนินการโดยผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาแกนนำ จำนวน 5 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน (จากโรงเรียนแกนนำ 5 แห่ง) เพื่อพิจารณา (ร่าง) รูปแบบและ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบ การตรวจสอบผ่านการสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน นักวิชาการ 5 คน และครู 5 คน สำคัญสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบและกลไก เงื่อนไขความสำเร็จ และแนวทางการนำไปใช้ (4 ขั้นตอน - วางแผน ดำเนินงาน นิเทศติดตาม และประเมิน ปรับปรุง) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อสรุปผลและปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 4 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ โดยจัดประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 42 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 21 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา จำนวน 21 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของรูปแบบและคู่มือ พร้อมแบบบันทึกการประชุม การเก็บข้อมูลการวิจัยดำเนินการโดยรับฟังข้อเสนอแนะ ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือให้เหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า 1) ผลการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่าองค์ประกอบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย องค์ประกอบที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล และ องค์ประกอบที่ 7 การสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งปัญหาข้อเสนอแนะมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และ 2) ผลการตรวจสอบและยืนยันปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ 1.1) ภาวะผู้นำเครือข่าย 1.2) การบริหารจัดการ 1.3) ความร่วมมือของสมาชิกในเครือข่าย และ 1.4) ระบบการเรียนรู้ และ 2) ด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ 2.1) นโยบายและยุทธศาสตร์ 2.2) การเมือง การปกครอง 2.3) สังคมและวัฒนธรรม และ 2.4) ทรัพยากร ทั้งนี้ การส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 7 ด้าน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายในและภายนอก โดยจุดแข็งอยู่ที่ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ส่วนจุดอ่อน คือ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความต่อเนื่องในการดำเนินงานมีโอกาสจากนโยบายและเทคโนโลยีที่สนับสนุน แต่เผชิญอุปสรรคจากความเหลื่อมล้ำและการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบควรมุ่งสร้างระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็งยั่งยืน และใช้ข้อมูลผลลัพธ์เชิงนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			ปัญหาการส่งเสริมฯ		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.	คุณลักษณะผู้นำเครือข่ายนวัตกรรม	4.41	0.05	มาก	2.24	0.82	น้อย
2.	ด้านการดำเนินงานให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.48	0.64	มาก	1.94	0.68	น้อย
3.	ด้านการดำเนินงานให้เกิดการมีส่วนร่วม	4.40	0.64	มาก	1.79	0.71	น้อย
4.	ด้านการดำเนินงานพัฒนาสมาชิก	4.30	0.62	มาก	2.40	0.75	น้อย
5.	ด้านการบริหารจัดการ	4.24	0.75	มาก	1.61	0.64	น้อย
6.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.31	0.64	มาก	1.80	0.59	น้อย
7.	ด้านการสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน	4.41	0.62	มาก	1.79	0.58	น้อย
8.	ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในเครือข่าย	4.40	0.62	มาก	1.43	0.53	น้อยที่สุด
9.	ด้านผู้นำเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพ	4.47	0.62	มาก	1.47	0.52	น้อยที่สุด
10.	ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายนวัตกรรม	4.47	0.62	มาก	1.47	0.52	น้อยที่สุด
11.	ระบบการเรียนรู้ของเครือข่ายนวัตกรรม	4.38	0.55	มาก	2.16	0.80	น้อย
12.	นโยบายและยุทธศาสตร์ เครือข่ายนวัตกรรม	4.32	0.64	มาก	1.94	0.75	น้อย
13.	ด้านการเมือง การปกครอง ของเครือข่าย	4.33	0.65	มาก	1.95	0.77	น้อย
14.	ด้าน สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม	4.35	0.64	มาก	1.89	0.79	น้อย
15.	การสนับสนุนทรัพยากรของเครือข่าย	4.37	0.57	มาก	2.16	0.80	น้อย
รวมเฉลี่ย		4.37	0.59	มาก	1.88	0.69	น้อย

2.2 แนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ควรดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 พัฒนาผู้นำเครือข่ายให้มีศักยภาพ โดยจัดประชุม สัมมนา อบรม และยกย่องเชิดชูเกียรติผู้นำต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและขยายผลความสำเร็จสู่เครือข่ายอื่น

2.2.2 สร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์เครือข่ายร่วมกัน ให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียน และถ่ายทอดผ่านกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทิศทางเดียวกันในการดำเนินงาน

2.2.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย โดยเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจ และร่วมกันวางแผนพัฒนา ตัดสินใจ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม

2.2.4 พัฒนาสมาชิกเครือข่ายด้านนวัตกรรมและภาวะผู้นำทางวิชาการ ผ่านการอบรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผล เพื่อยกระดับศักยภาพบุคลากรในเครือข่าย

3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า

3.1 รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบและกลไกการส่งเสริม เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

3.2 คู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการส่งเสริม เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพ สถานศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม และส่วนที่ 5 ภาคผนวก

3.3 ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรม คุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ ของผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการส่งเสริม เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รายการ	ระดับความคิดเห็น							
	ความถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		ความเหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หลักการของรูปแบบส่งเสริมเครือข่าย	15	100	-	-	15	100	-	-
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	15	100	-	-	15	100	-	-
3. ระบบและกลไกการส่งเสริมเครือข่าย	15	100	-	-	15	100	-	-
3.1 ปัจจัยนำเข้า (Input: I)								
3.2 กระบวนการ (Process: P)	15	100	-	-	15	100	-	-
3.3 ผลผลิต (Output: O)	15	100	-	-	15	100	-	-
3.4 ข้อมูลย้อนกลับ	15	100	-	-	15	100	-	-
4. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ การส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมฯ	15	100	-	-	15	100	-	-
รวมเฉลี่ย	15	100	-	-	15	100	-	-

3.4 ผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของ คู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริม เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละ ของผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของคู่มือการใช้ รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รายการ	ความถูกต้อง		ไม่ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนที่ 1 บทนำ	15	100	-	-	15	100	-	-
ส่วนที่ 2 รูปแบบการส่งเสริมเครือข่าย	15	100	-	-	15	100	-	-
ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ	15	100	-	-	15	100	-	-
ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม	15	100	-	-	15	100	-	-

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละ ของผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน (ต่อ)

รายการ	ความถูกต้อง		ไม่ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนที่ 5 ภาคผนวก	15	100	-	-	15	100	-	-
รวมเฉลี่ย	15	100	-	-	15	100	-	-

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ดังนี้

4.1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ผู้การปฏิบัติในสถานศึกษา ความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบส่งเสริมเครือข่าย	4.73	0.44	มากที่สุด	4.83	0.37	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของ รูปแบบการส่งเสริมเครือข่าย	4.71	0.46	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
3. ระบบและกลไกการส่งเสริมเครือข่าย						
3.1 ปัจจัยนำเข้า (Input: I)	4.69	0.52	มากที่สุด	4.71	0.45	มากที่สุด
3.2 กระบวนการ (Process: P)	4.70	0.46	มากที่สุด	4.78	0.41	มากที่สุด
3.3 ผลผลิต (Output: O)	4.69	0.46	มากที่สุด	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F)	4.64	0.48	มากที่สุด	4.69	0.47	มากที่สุด
4. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.69	0.46	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.48	มากที่สุด	4.74	0.46	มากที่สุด

4.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ในการนำคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ด้านความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ส่วนที่ 1 บทนำ	4.70	0.46	มากที่สุด	4.88	0.32	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 รูปแบบการส่งเสริมเครือข่าย	4.66	0.47	มากที่สุด	4.78	0.41	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ	4.65	0.62	มากที่สุด	4.79	0.57	มากที่สุด
ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม	4.81	0.39	มากที่สุด	4.83	0.37	มากที่สุด
ส่วนที่ 5 ภาคผนวก	4.86	0.35	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด
รวม	4.71	0.45	มากที่สุด	4.83	0.37	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา มี 7 ด้าน ได้แก่ ผู้นำเครือข่ายที่มีคุณลักษณะดี วิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม การพัฒนาสมาชิก การบริหารจัดการ การประเมินผล และการสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืน เหตุผลที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการดำเนินงานของเครือข่ายคุณภาพสถานศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่าย การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการที่ดี จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกำหนดทิศทางและสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดความร่วมมือ ขณะเดียวกัน การพัฒนาสมาชิกอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลที่ชัดเจนช่วยให้เครือข่ายสามารถปรับปรุงและรักษามาตรฐานคุณภาพได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ พิสิฐ เทพไกรวัล ที่ชี้ว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการและระบบการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้มแข็งของเครือข่าย (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554) รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ ศักรินทร์ สมพิศนภา ที่เสนอองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ 9 ด้าน ซึ่งครอบคลุมมิติของนโยบาย การจัดการ การมีส่วนร่วม และเทคโนโลยีดิจิทัล (ศักรินทร์ สมพิศนภา, 2565) อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ธีรวุฒิ กายแก้ว ที่อธิบายว่าความสำเร็จของเครือข่ายต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำ กระบวนการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการที่ดี และทรัพยากร ที่เพียงพอ (ธีรวุฒิ กายแก้ว, 2556) องค์ประกอบที่พบทั้ง 7 ด้านสะท้อนถึงความจำเป็นของ “ผู้นำวิสัยทัศน์ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งเป็นปัจจัยร่วมที่ทำให้เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษามีความเข้มแข็งและยั่งยืน

2. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมเครือข่ายอยู่ในระดับมาก ปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยแนวทางสำคัญ คือ การพัฒนาผู้นำเครือข่ายให้มีศักยภาพ สร้างวิสัยทัศน์ร่วม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประเมินผลตามสภาพจริง และสร้างความยั่งยืนผ่านระบบสนับสนุนที่เข้มแข็ง ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการมีเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากรร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาที่พบน้อย เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านงบประมาณและโครงสร้างบริหาร สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2562 - 2580) ด้านการพัฒนาศักยภาพคนและมาตรฐานการศึกษา (สุรเดช รอดจินดา, 2562) และแนวคิดของ จิรวัดน์

รักฟวง และคณะ ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบองค์รวมต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายใน เช่น วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สมรรถนะครู การมีส่วนร่วมของชุมชน และปัจจัยภายนอก เช่น ระบบราชการ เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี การส่งเสริมเครือข่ายอยู่ในระดับสูงสะท้อนถึงระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนนโยบายระดับชาติ และความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (จิรวัดน์ รักฟวง และคณะ, 2566)

3. การพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการส่งเสริมเครือข่ายผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมเครือข่าย ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ระบบกลไก และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบและคู่มือมีความถูกต้อง เหมาะสม เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้เพราะ กระบวนการพัฒนาและตรวจสอบได้ดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานจริง ทำให้ รูปแบบที่ได้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นระบบตามแนวคิดเชิงกลไก จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็งของรูปแบบ คือ ความครบถ้วนขององค์ประกอบและความเป็นระบบ จุดอ่อน คือ การนำไปใช้จริง อาจต้องอาศัยผู้นำเครือข่ายที่มีทักษะด้านการบริหารและความเข้าใจแนวคิดระบบอย่างเพียงพอ โอกาสอยู่ที่ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมและความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ส่วนอุปสรรค คือ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและการบริหารในระดับเขตพื้นที่ที่อาจกระทบต่อความต่อเนื่องของการดำเนินงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรเดช รอดจินดา ที่ให้ความสำคัญกับการวางแผน จัดองค์กร ดำเนินงาน และประเมินผลเครือข่ายอย่างเป็นระบบ (สุรเดช รอดจินดา, 2562) รวมถึง วิยะดา ธนสรรวณิช ที่เสนอองค์ประกอบ การบริหารเครือข่าย ได้แก่ ผู้นำสนับสนุน ความพร้อม ทรัพยากรเพียงพอ และความมุ่งมั่นร่วมกัน (วิยะดา ธนสรรวณิช, 2558) อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และคณะ ที่เสนอรูปแบบการจัดการเครือข่าย 5 ส่วน คือ สภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยป้อนเข้ากระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับสูง การพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบและคู่มือครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการออกแบบบนพื้นฐานของแนวคิดเชิงระบบ ช่วยให้ได้เครื่องมือที่มีความเหมาะสม ใช้ได้จริง และสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และคณะ, 2567)

4. การประเมินรูปแบบและคู่มือ ผลการประเมิน พบว่า ทั้งรูปแบบและคู่มืออยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทั้งด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลิตดา รสชา, อัญฐผล ธิรพรพงษ์ศิริ ที่ชี้ว่ารูปแบบและคู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (वलิตดา รสชา, 2563); (อัญฐผล ธิรพรพงษ์ศิริ, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การบริหารเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาเชิงระบบ

จากภาพที่ 1 พบว่า การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยระบบเครือข่ายความร่วมมือที่สร้างคุณค่าและนวัตกรรมคุณภาพ การวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการบริหารเครือข่ายทางการศึกษา องค์ความรู้เชิงวิชาการ ชี้ให้เห็นว่า การบริหารเครือข่ายควรมีระบบ เชื่อมโยงการสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วน เกิดแนวคิดใหม่ “การบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมเชิงระบบ” ที่เน้นผู้นำเครือข่ายมีวิสัยทัศน์ แรงจูงใจ และทักษะบริหารการเปลี่ยนแปลง และองค์ความรู้เชิงวิชาชีพ เน้นการบริหารเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้ ส่งเสริมวัฒนธรรมความร่วมมือ ผ่านกระบวนการ PLC สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมบทบาทผู้นำเครือข่ายเชิงนวัตกรรมและผู้นำเชิงพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ซึ่งพัฒนาภายใต้ ทฤษฎีระบบ (I-P-O-F) ควบคู่กับ วงจร PDCA และกลไก CONNECT มีความเป็นไปได้สูงทั้งด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุม และมีประสิทธิผลอย่างเด่นชัดเมื่อทดลองใช้ในสถานศึกษาเครือข่าย ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง คือ ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา พัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ เกิดความร่วมมือในเครือข่าย เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา

ที่นำไปใช้จริง ผลกระทบระยะยาว คือ คุณภาพผู้เรียนยกระดับอย่างเป็นรูปธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ การคิด และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีทักษะนวัตกรรม การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในพื้นที่อย่างยั่งยืน สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งที่ดำรงอยู่ต่อเนื่อง และยั่งยืน แม้เปลี่ยนผู้บริหารหรือครู ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อยอด ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบ Network to Network จัดระบบการแลกเปลี่ยน Best Practices ระหว่างเครือข่าย และระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับเผยแพร่นวัตกรรมและบทเรียนความสำเร็จ ขยายผลรูปแบบสู่เขตพื้นที่ การศึกษาอื่น เพิ่มงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน อย่างเพียงพอ เสริมกลไก กำกับ ติดตาม และประเมินผล อย่างเป็นระบบข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กำหนดนโยบาย “เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา” เป็นนโยบาย ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลักดันให้เครือข่ายเป็นโครงสร้าง สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา จัดทำแนวทางการดำเนินงานเครือข่ายในทุกเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ บูรณาการงบประมาณ พัฒนาเครือข่ายเป็นหน่วยนวัตกรรมทางการศึกษา พัฒนาระบบ PDCA และ CONNECT เป็นมาตรฐานการบริหารงานของสถานศึกษาพัฒนาศักยภาพผู้นำเครือข่าย จัดหลักสูตรการพัฒนาผู้นำด้าน นวัตกรรม สื่อดิจิทัล และการบริหารเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ รักพ่วง และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบองค์รวมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐินิพนธ์ิต สาขาวิชาดุขฎฐิตศาสตร การบริหารและการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- ธีรวุฒติ ก่ายแก้ว. (2556). การสร้างเครือข่ายทางสังคม: กรณีศึกษา นักฟุตบอลสมัครเล่นในกลุ่มกรุงเทพเหนือ. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- พิสิฐู เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก. ใน *ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐินิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และคณะ. (2567). การพัฒนารูปแบบการจัดการกลุ่มเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สพป.ขอนแก่น เขต 5. *วารสารรัตนบุศย์, 6(1), 602-610.*
- วลินดา รสชา. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาควรวรวม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา. ใน *ดุขฎฐินิพนธ์การศึกษาดุขฎฐินิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- วิยะดา ธนสรรวนิช. (2558). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2566 จาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/27f2015090411325697.pdf
- ศักรินทร์ สมพิศนภา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียน ประถมศึกษา ขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ดุขฎฐินิพนธ์การศึกษาดุขฎฐินิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2566 จาก <http://www.tack-trainer.com/wp-content/uploads/2024/11/เครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา.pdf>
- สุรเดช รอดจินดา. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญญผล ถิรพรพงษ์ศิริ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล เพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ โรงเรียนวัดสุทธิวราราม. ใน รายงานการวิจัย. โรงเรียนวัดสุทธิวราราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.